

Рецензия

от член на научно жури,
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Рецензент: доц. д-р Михаил Симеонов Чиприянов

Автор на дисертационния труд: Гент Арбнор Беголи

Тема на дисертационния труд: Функционален анализ на работата на културните институции в Република Косово

I. Общо представяне на дисертационния труд:

С представения дисертационен труд „Функционален анализ на работата на културните институции в Република Косово“ се цели да се анализират управленските и специфичните функции на културните институции в Република Косово и на тази основа да се прецени кои стратегии за тяхното развитие са адекватни на състоянието на осъществяваните функции и на очакванията на обществото за резултатите от тях.

Проектът на дисертационен труд е в обем от 173 страници, от които 144 - основен текст, 10 с използвана литература и 19 страници приложения. Той съдържа въведение, изложение, включващо три глави, заключение, използвана литература и 5 приложения. Използваната литература включва общо 107 литературни източници, като за отбелязване е, че една голяма част са на английски език, което е резонно с оглед на темата. За подсилване на изложението са представени 15 фигури и 14 таблици в основния текст. Налице е съразмерност при обема на отделните глави.

В хода на работата по дисертационния труд са използвани следните изследователски методи: дескриптивен метод, исторически метод, индуктивен метод, дедуктивен метод, статистически методи за анализ на данните, интервю и анкетно проучване.

Предметът на изследването, неговият обем и структура, както и проучените и използвани литературни източници напълно отговарят на установените стандарти за разработване на научен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Публична администрация)“.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Дисертационният труд се фокусира върху изследването на културните институции в Република Косово и техния функционален анализ. Тази тема е от изключителна значимост и актуалност, особено в контекста на събитията в Западните Балкани през последните няколко десетилетия. Регионът продължава да се бори с последиците от войните и политическите промени, които са оставили дълбоки следи в социалната тъкан на обществото.

Специфичните предизвикателства, които възникват в резултат на тези събития, налагат неотложната необходимост от разбиране на ролята и влиянието на културните институции в процеса на преобразуване и стабилизация на обществото. Подходът към управлението на културата може да бъде от съществено значение за преодоляване на социалните и икономическите проблеми, които вълнуват региона. Освен това, изследването на тази тема може да допринесе за развитието на по-ефективни стратегии и методи за управление на културните институции, които да бъдат адаптирани към специфичните нужди и контекст на Република Косово.

Накратко, дисертацията представлява не само научно изследване, но и принос към разбирането и решаването на важни социални и културни предизвикателства, които оформят съвременното общество в региона.

В структурно отношение дисертацията включва въведение, три глави и заключение, които осигуряват логическата конструкция на труда.

В уводната част на дисертацията се обяснява важноста и актуалността на изследването относно културните институции в Република Косово. Анализира се контекстът на Западните Балкани, като се подчертават последиците от войните и политическите промени в региона. Стремещът към разбиране на ролята на културните институции в процеса на стабилизация и развитие на обществото се поставя като цел на изследването.

В глава първа „Култура на управлението и управление на културата“ се проучват теоретичните аспекти на културното управление. Анализират се концепциите на културата и управлението, както и различните модели на управление на културата. Специално внимание се отделя на функциите на културните институции като ключови играчи в културния сектор.

Глава втора „Особености на функциите и функционалния анализ на културните институции“ е с фокус върху методологията и аналитичните инструменти за извършване на функционален анализ на културните институции. Проучват се

специфичните характеристики на културните институции в Република Косово, включително тяхната структура и финансиране.

В глава трета „Функционален анализ и перспективи за развитие на културните институции в Република Косово“ се извършва SWOT анализ на културните институции в страната, с цел идентифициране на техните силни и слаби страни, както и възможности и заплахи. Анализират се и общоуправленските, и специфичните функции на културните институции, като се представят възможни стратегии за тяхното развитие.

Направен е функционален анализ на управленските функции на културните институции – обект на изследването. В контекста на проведенния функционален анализ са оценени са 4 общоуправленски функции и 11 специфични за културните институции функции. Проучването на мнението на респондентите за степента на осъществяване на управленските функции в техните институции, така както това се разбира от съвременната управленска наука и практика, дава възможност да се предложат и подходящи стратегии за преодоляване на слабостите и увеличаване на силните им страни. Обобщени са изводите от направеното изследване. На база резултатите от проведеното проучване са формулирани 30 възможни препоръчителни стратегии за развитие, които културните институции могат да следват след съобразяване с изводите от SWOT анализа и функционалния анализ. Обобщава се, че всяка от препоръчаните стратегии би могла да се осъществи след като се конкретизира с определени стъпки, срокове, отговорници, работни планове и пр.

В заключение, дисертацията предлага обширен анализ на културните институции в Република Косово, представяйки теоретичната рамка и аналитичните инструменти за тяхното изучаване, както и предлагайки конкретни препоръки относно техните перспективи за бъдеще развитие.

Посоченото по-горе ми дава основание да стигна до извода, че чрез съдържанието на дисертационния труд е потвърдена водещата теза, че функционалният анализ на културните институции може да се използва като един от инструментите за изследване съответствието на регламентираните функции на културните институции на Р Косово и фактическото им изпълнение. На база резултатите от анализа да се усъвършенстват работните процеси и координацията в дейността, както и да се формулират и изберат стратегии за развитие.

Не са констатирани отклонения от съдържанието, повторения и логически противоречия. Трудът е написан на висок научен стил с прецизно използване на терминологията по проблематиката.

Не са забелязани нарушения на правилата на научната етика в дисертационния труд.

Авторефератът отразява точно и пълно труда. Разработен е съгласно изискванията, като съдържа всички необходими реквизити. Представя в кратка форма основните проблеми. Способства за придобиване на пълна представа за научната стойност и практическата приложимост на постигнатите научни и научно-приложни резултати, в контекста на доказаната от автора изследователска теза.

Представената справка с публикации показва, че докторантът има достатъчно публикации по темата, с което надхвърля минималните национални изисквания за ОНС „доктор“.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

1. Представено е собствено становище относно спецификата на управленските функции, извършвани в културните институции, и са систематизирани специфичните функции, изпълнявани от тях.
2. Посредством SWOT анализ на културните институции в Р Косово са установени силните и слабите страни, ограниченията и възможностите за развитието им.
3. Предложена е адаптирана методика за функционален анализ на културните институции в Р Косово, която е съобразена със спецификите на обекта на изследване.
4. Проведено е емпирично изследване – функционален анализ на културните институции в Р Косово и на тази база са предложени стратегии за развитие на културните институции в Р Косово.

Приемам горните приноси като дело на докторанта и считам, че те ще допринесат за реален напредък и усъвършенствания в областта.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.

Като член на обучаващата катедра и като вътрешен рецензент наблюдавах пряко напредъка на Гент Арбнор Беголи по разработване на дисертационния труд и последователността, с която бяха отразени отправените предложения и идеи във времето. Нямам критични бележки към автора.

V. Обобщено заключение и становище.

Въз основа на научния анализ на проекта на дисертационния труд на тема „Функционален анализ на работата на културните институции в Република Косово“ приемам, че той представлява цялостно самостоятелно научно изследване с теоретико-приложен характер по актуален и значим проблем. Считаю, че дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни приноси и напълно отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, посочени в ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение.

Това ми дава основание да поставя категорична положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на научното жури да присъди на Гент Арбнор Беголи образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.7 Администрация и управление, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Публична администрация)“.

Дата: 17.05.2024

Рецензент:

(доц. д-р М. Чиприянов)